

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

تأسیس و کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال هفتم

شنبه ۲۸ مهر ماه ۱۳۳۰

ماره ۱۹۴۵

شماره مسلسل ۱۹۱

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۹۱

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۳ شنبه

۲۳ مهر ماه ۱۳۳۰

فهرست مطالب :

- ۱ - طرح صورت مجلس
- ۲ - بیانات قبل از دستور - آقایان : آشتیانی زاده - اسلامی - برومند - ابریشم کار و معتمد
- ۳ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معارن وزارت جنگ
- ۴ - بیانات آقای شوشتری راجع بطرح بودجه ۱۳۳۰ مجلس و اعلام دستور جلسه بعد بوسیله آقای نایب رئیس
- ۵ - گزارش آقای مکی راجع به زبان مسافرت خود بهوزستان و اجرای خلع ید
- ۶ - طرح لایحه راجع بهکارگران معلول
- ۷ - ختم جلسه بعنوان نفوس

مجلس ساعت ده صبح بپایست آقای نورالدین امامی (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- طرح صورت مجلس

نایب رئیس - اسامی قاضین قرائت

میشود

(شرح زیر قرائت شد)

صورت قبیت ویرآمدگی آقایان

مابین شان در جلسه صبح پنجشنبه ۱۱ مهر

ماه ۱۳۳۰

غائبین با اجازه آقایان : شکرانی -

میرمجیده موسوی - اورنگ - برومند - شوشتری

موقر - سالار مندلی - عبدالجبار معتمدی

اردلان - قشقرقی - پیراسته - صدیقی - گبو

طباطبائی - جمال امامی - مکی

غائبین بی اجازه آقایان : محمودی

خداوندشرفانی - فتحعلی افشار - قراقرزو

صدر میر - سینی - جواد - موسوی - امیر افشاری

دیر آمدگان با اجازه آقایان : منصف

یکساعت - بهادری یکساعت و ۳۰ دقیقه

بزرگ نیا یکساعت

دیر آمدگان بی اجازه آقایان : بهرانی

۳۰ دقیقه - حسن اکبر ۳۰ دقیقه

نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس

اعتراض نیست ۲ آقای دکتر جلالی

بفرمائید

دکتر جلالی - در مریض جلسه

گذشته من يك اشتباهات کوچکی که در

متن بیانانم تأثیری ندارد داشت که تصحیح
کردم دادم با اداره تند نویسی خواهش میکنم
بفرمائید اصلاح شود

نایب رئیس - اصلاح میشود آقای
اسلامی بفرمائید

اسلامی - گرچه الان صورت مجلس
مطرح است ولی موکلین گاهی يك توقعاتی
دارند که انسان ناچار میشود اگر يك کلمه
هم شده است متذکر شود قبل از تعطیل
اخیر يك طوماری که باخون آقای حقانی و
مجیدی در بابل تهیه شده بود فرستاده بودند
گرچه وقتش گذشته است بواسطه تعطیل

حالا بنده تقدیم مقام ریاست می کنم
نایب رئیس - بیان جناب عالی مربوط
بصورت مجلس نبود آقای حائری زاده
بفرمائید

حائری زاده - در بعضی از جراید
دیدم و بعضی اشخاص مختصر نطق روز
۱۱ مهر را حاکی از شکاف و اختلاف
فرض کرده در صورتیکه مطلب غیر از این
است البته در مسائل سیاسی ممکن است
بین اشخاص اختلاف نظر باشد و با مذاکره

حل شود و عنوان مرشد و مرید و مقاد
و مقلد در کار نیست و سلیقه اشخاص متفاوت
و مختلف است در موقعیکه جناب دکتر
مصدق در مجلس تشریف داشتند در مسائل
قبلا بحث می شد ولی هر کس عقیده خود
را تعقیب می کرد ولی در مسائل کلی ابتدا

اختلافی نبوده نیست (صحیح است) موضوعی
که بنده در جلسه سابق اظهار کردم راجع
به سفرهای ایشان عقیده من این بود که
مسفری هم مؤثر است (صحیح است) که يك
نمایندگانی وقتی رفتند بيك مملکت دیگری
مسفرهای نوهم مذاکراتشان مباحثاتشان
مناجبه شان ممکن است مؤثر باشد (فراموشی -

حیثیت بقیه را هم باید منظور کرد که بهتر
بتواند کارشان را بکنند) بله عقیده داشتم که

بهتر است بیشتر دقت شود ولی ممکن
است نظر ایشان این باشد که اشخاصی که
مسلكها و فکرها و رویه های مختلف دارند
بلکه بمقیده من بعضی جاسوس هستند از
وجود آنها بفتح مملکت استغاده بشود
موضوع این بود که من در این مورد صحنه
بکنم والا نه بدبینی بایشان دارم و همچگونه
اختلافی نبوده و نیست و نخواهد بود و تا
ساعت آخر راجع بحیات مملکت تمام
مجلس پشتیبان دکتر مصدق بوده و هست
(صحیح است)

نایب رئیس - جناب آقای حائری زاده
باید تصدیق بفرمائید که این فرمایشاتشان
به چه وجه مربوط بصورت مجلس نبود

حائری زاده - چرا راجع بصورت
مجلس بود چون سوء تفاهمی شده بود
خواستم توضیح بدهم

نایب رئیس - در صورت مجلس
اشتباهی نشده بود اگر در جرائد چیز دیگری
نوشته شده مربوط بصورت مجلس نیست
دیگر اعتراضی نسبت بصورت جلسه آقایان
ندارند؟ (گفته شد - خیر)

(۳) بیانات قبل از دستور -

آقایان : آشتیانی زاده - اسلامی
برومند - ابریشم کار و معتمد

نایب رئیس - با اجازه آقایان بطعنه های
قبل از دستور پرداخته میشود آقایان
آشتیانی زاده

آشتیانی زاده - بسم الله الرحمن -
الرحیم . بسم الله الرحمن الرحیم
در مقدمه هر ایض لازم می دانم برای تشویق
خدمتگزاران بکشور و کسانی که در راه
مصالح مملکت فداکاری می کنند از آقای
حسین مکی بمناسبت خدماتی که در مدت
اقامت خود در خوزستان برای اجرا قانون
ملی شدن صنعت نفت و بموقع اجراء گذاردن
اصل خلع ید بعمل آورده اند تشکر کنم

(صحيح است) مكي در شرايط نامساعد آبوهوای خوزستان مدت چند ماه متواتر گرد و با جلب افکار عمومی مردم بخصوص کازکران خوزستان موفق بانجام این خدمت بزرگ ملی گردیده و با خشتی کردن تعریکات و خرابکاری های عمال کیانی حصول بیروزی - مندی دولت را در امر خلع پد میسر ساخت (صحيح است)

تقدیر از خدمات کسانی که در مواقع خطیر و حساس باستقبال حوادث میروند و سلامتی خودشان را بخاطر می اندازند سبب می شود که سایرین نیز امیدوار بشویق هموطنان خود شوند

و همین جهت است که من معتمد باید مکی مورد تشویق و تقدیر قرار گیرد (صحيح است)

باور کنید برای من تعجب آور بود وقتی ضمن صورت اسامی کسانی که بنویزبورگ رفته اند نام حسین مکی را که حاشا شایستگی عضویت این میسیون را داشت ندیدم و بجای آن نام کسانی را دیدم که به پیچ و پشه مورد اعتماد ملت ایران نیستند (فرامرزی - آتش دیگر صحيح صحيح نیست)

وقتی این قبیل اشخاص سکه ابدأ صلاحیت ندارند خود مؤمن باصل ملی شدن صنعت نفت نیستند در چنین میسیون هائی شرکت می کنند ، هیچ نباید تعجب کرد اگر یکی از آن ها مانند آقای مجید موفر در فرودگاه دم بنزوان سخنگوی هیئت اظهار می کند که ایران جزء بلوک غربی است و ابدأ حاضر نیست با شوروی وارد معامله شود

این اظهار خلاف واقع موقر در موقعی که میسیون ایران برای شرکت در مذاکرات امنیت میرو و دولت شوروی بی دریغ اعلام می کنند که بر ضد اعمال نفوذ انگلستان در شورای امنیت رای خواهد داد بی اندازه برای مملکت ما خطرناک است ایران ابدأ جزء بلوک غربی نیست مملکت ما چه چیزی از این بلوک دیده است که چشم گوش بسته خود را تسلیم امیال آن ها کند

من با صراحتی هر چه نامتبر می گویم که اگر مقرر بعنوان میسیون با بنام مملکت چنین اظهار کرده فضولی کرده است - (فرامرزی - بعنوان میسیون نبوده است) ملت ایران هنوز احتیاج بقیم ندارد که آقای موقر و کین وقیم او شود!!

ما باید بدانیم که اگر امروز دنیا بنا زور نمی گوید اگر بچاک مبین ما نشون کشی نمی کند اگر ما کارشناسان انگلیسی را بیرون می کنیم اگر انگلیس تسلیم می شود و اگر دولت امریکا بی دریغ انگلستان را بیعت احوال زور توصیه می کند فقط و فقط بواسطه وجود کشور شوروی در جوار

مملکت خاست شاد در حرابت می خوانند که وقتی مصری ها اعلام می کنند که با اعمال قوه کابینان سوئیز را خواهیم گرفت مورسین جواب میدهد وضع مصر با ایران تفاوت دارد و هلنا اظهار میکند که اگر ایران این می خواستم بقوه قهریه توسل باییم مواجه باشوروی میشدیم

اگر انگلستان اطمینان داشت که دولت شوروی در مورد نفت ایران مانند موضوع کانال سوئز از دست تو استفاده نخواهد کرد مگر اینهمه با تعلق می گفتند و تا این حد با ملیون ایران مدارا میکردند - بنا بر این کدام سیاستمدار وطن پرستان است که در یک چنین اوضاع و احوالی شوروی را برضد ایران تحریک کند من نمی گویم شوروی تمام اقداماتش به خاطر ماست بلکه سیاست عمومی آن دولت ایجاب میکند که از ایران پیشبینی کند ولی بهریتی که باشد سیاست شوروی در شوروی امنیت بنفع ما تمام شده است - مگر سیاست معتمد انگلستان یا امریکا به خاطر ماست یا آنکه آنها واقعا ظرفند اراحت حق ملل ضعیف و مظلوم هستند

اگر اوضاع ایجاب میکرد آنوقت می دیدید که کشتیهای جنگی انگلیس بجای آنکه مانند مهرهای بی حرکت در آب بایستند بلای بر سر ما می آوردند !!

مطلب دیگری که می خواستم برضد آقایان برسانم اظهار تأسف از رویه دولت ترکیه و متدرجات جراثم ترکیه در تقویت سیاست انگلستان است (صحيح است - احسن) (اسلامی - اصلا ما آنجا نمایانگی می خواهیم چه کنیم خرج بیجوده است)

دوستی ایران و ترکیه از زمان شاه ماضی تا کنون فقط منجر با انتزاع قسمتی از ارتفاعات آزارات گردید که از لحاظ سوق العیشی بی اندازه مهم است و انتزاع این ارتفاعات صد درصد بریان ایران بوده است - در حادثه سوم شهریور نیز ترکیه کوچکترین مساعدتی بیان نکرد (صحيح است) و آرزویم در کنار انگلستان قرار گرفت و گانه اشغال ایران را مفید تشخیص داد و بخور کلی در حوادث چند سال اخیر مشرق زمین نیز ترکیه عموماً و در هر مورد برضد ملل ایران و مصر و سایر ممالک اسلامی شرقی اقدام کرده است (صحيح است) در شوروی امنیت بر علیه ملت مصر رای داد و اکنون هم برضد ملت ایران رای داده است !! بدون تردید آقای کاظمی که گویا در موقع واگذاری ارتفاعات آزارات سفیر کبیر ایران در ترکیه بوده اند از این جریان مطلع هستند

ضمناً لازم می دانم در خصوص بیانات آقای اردلان در شورای امنیت توضیحی

بدهم . آقایان به اضرار دارند که آقای دکتر مصدق به مدارا اعتراض اینجانب نسبت باظهار آقای دکتر اردلان فرمودند که متن بیانات مردم این مملکت این حرفهائی که میزنند این کلمات در اوصدق می کند که ما را متجاوز قلمداد میکنند ؟ درست رفتار انگلستان با ما هیئتاً شبیه همان است که بنده قبلا عرض کردم که اگر ما منزلان درز بیایند و بخواهیم شکایت بکنیم درز میروند بیست مقامات بالاتری از ما تعظیم می کنند ولی

اگر انگلستان باید بداند که اگر در صورتی که در شوروی امنیت حضور یافته و چنانچه تصمیم برسد کی گرفته شود دلایل خود را مبنی بررد شکایت عنوان نماید .

این مبنی جمله آقای دکتر اردلان است این جملات عین بیانات آقای دکتر اردلان است (شوشتری - یعنی مفیومش تسلیم بصلاحت شورای امنیت است ؟) مفهومی آن اینست که اگر شورای امنیت رای بصلاحت خود داد ایران تسلیم نظر شورای امنیت خواهد شد .

و چون فرار شد آقای دکتر مصدق این قسمت از اظهارات ایشان را اصلاح تکذیب فرمایند فعلا بنده عرض نمی کنم تا این بیانات جناب آقای دکتر مصدق را مورد مطالعه فراردم .

در خانه می خواهم از پشت تریبون مجلس شورای ملی ایران درودی بیاوان مردم ایران را تقدیم مردان وزنان دلاور و رشید ملت مصر کنه که برای تأمین استقلال و حق حاکمیت خود وارد یکی از قطعی ترین مبارزه های خود شده اند .

مردم مصر باید بدانند که در تیرد و مبارزه با امپریالیسم در دنیا تنها نیستند ما شرقی ها هر چند ملت های ضعیف هستیم ولی اگر با هم باشیم زورمندترین نیروها بر ما غلبه نخواهد کرد (صحيح است)

اسلامی - بقیه وقتشان را دادند به بنده .

نایب رئیس - آقای آشتیانی زاده وقت خودتان را به کی داده اید ؟ آشتیانی زاده - بنده دقیقه ۱۰۰۰ آشتیانی زاده - بنده باقی مانده دو دقیقه و نیم با آقای اسلامی و دو دقیقه و نیم دیگر به آقای بیراسته نایب رئیس - بیک نفر بیشتر نمی شود . آشتیانی زاده - با آقای اسلامی می ردم . نایب رئیس - آقای اسلامی اسلامی - پنج دقیقه هم آقای ایریسم کار لطف می کنند بنده اولین مطلبی که میخواستم عرض کنم این بود که آقایان من بعد مواظب باشید که اگر منزلت های شما درز آمد اثباتی سرعت کرد یا کسی بمال و ملکات تمس می کرد مبادا بعدله مراجعہ کنید یا بنظمی تعظیم بکنید برای اینکه آن شخص بشورای امنیت شکایت خواهد کرد واقعا اگر آقایان مطالب رادپوی لندن را این روز ها گوش کنند خیلی

مصره است آنها اظهار می کنند که ملت و دولت ایران مملکتی است متجاوز ما را متجاوز قلمداد کرده اند آبا شما نمایندگان مردم این مملکت این حرفهائی که میزنند این کلمات در اوصدق می کند که ما را متجاوز قلمداد میکنند ؟ درست رفتار انگلستان با ما هیئتاً شبیه همان است که بنده قبلا عرض کردم که اگر ما منزلان درز بیایند و بخواهیم شکایت بکنیم درز میروند بیست مقامات بالاتری از ما تعظیم می کنند ولی

اگر انگلستان باید بداند که اگر در صورتی که در شوروی امنیت حضور یافته و چنانچه تصمیم برسد کی گرفته شود دلایل خود را مبنی بررد شکایت عنوان نماید .

این مبنی جمله آقای دکتر اردلان است این جملات عین بیانات آقای دکتر اردلان است (شوشتری - یعنی مفیومش تسلیم بصلاحت شورای امنیت است ؟) مفهومی آن اینست که اگر شورای امنیت رای بصلاحت خود داد ایران تسلیم نظر شورای امنیت خواهد شد .

و چون فرار شد آقای دکتر مصدق این قسمت از اظهارات ایشان را اصلاح تکذیب فرمایند فعلا بنده عرض نمی کنم تا این بیانات جناب آقای دکتر مصدق را مورد مطالعه فراردم .

در خانه می خواهم از پشت تریبون مجلس شورای ملی ایران درودی بیاوان مردم ایران را تقدیم مردان وزنان دلاور و رشید ملت مصر کنه که برای تأمین استقلال و حق حاکمیت خود وارد یکی از قطعی ترین مبارزه های خود شده اند .

مردم مصر باید بدانند که در تیرد و مبارزه با امپریالیسم در دنیا تنها نیستند ما شرقی ها هر چند ملت های ضعیف هستیم ولی اگر با هم باشیم زورمندترین نیروها بر ما غلبه نخواهد کرد (صحيح است)

اسلامی - بقیه وقتشان را دادند به بنده .

آقا من آن وکیل را عزل می کنم . بایستی اختیار بدهم . مجلس شورای ملی بایستی نظامنامه مجلس سنا را تصویب بکند اگر تصویب کرد دیگر نمی تواند اصلاح بکند این که نیشود اساساً مطابق اصل چندم قانون اساسی که یادرفته تفسیر قوانین از مخصصات مجلس شورای ملی است (صحيح است) من نمی فهمم بچه مناسبت یک جلسه رای میگیرند که امروز یک قانونی تفسیر شود بیکروز میگویند فردا بشود ما هیچکس حق و بیضی نداریم ، هیچکس نظری نداریم خدا شاهد است هیچ نظر ندارم بنده منظورم این است که مجلس سنا در این مورد تصمیم بگیرد بنا اصلا مراجع بکنند بمجلس شورای ملی ما احترام میکنیم بمجلس سنا و بر فرد آقایان سنا توراها

نایب رئیس - آقای اسلامی دقیقه ۱۰۰۰ آقا برومند هم دقیقه از وقت خودشان را ببنده داده اند

یکی از نمایندگان - نه مجلس سنا حق دارد و نه مجلس شورا ، قانون اساسی است

نایب رئیس - آقای برومند چند دقیقه از وقتتان را داده اید به آقای اسلامی . برومند - سه دقیقه . نایب رئیس - آقای اسلامی سه دقیقه دیگر شما وقت دارید بفرمائید

اسلامی - خلاصه مطابق اصل صریح قانون اساسی اجتهاد در مقابل نص نمی شود از نظر حقوقی بحث در این مورد می کنم که قانون اساسی گفته است تفسیر قوانین از مخصصات مجلس شورای ملی است (صحيح است) بنده دیگر نمیدانم با این وضعیت هر روز رای بگیرند تأخیر بیاندازند رسیدگی نمی میکنند این چه معنی دارد شایسته نیست از یک مردمانی که اینطور سابقه آزادیخواهی دارند و اکثر آنها از رجال صدر مشروطیت بوده اند یک موضوع پیش یا افتاده ای را بتأخیر بیندازند ما انتظار داریم خودشان تکلیف این کار را تمام بکنند به بینند مجلس شورای ملی در این ۱۶ دوره چه نهوی رفتار کرده است و همین دوره هم که واردی در همین قسمت ها پیدا شده بود با چه ترتیبی انفاذ تصمیم کردند و زور کار را انجام دادند مطلب دیگر اینست که در جلسه دیروز مجلس سنا جناب آقای ظهیر الاسلام راجع بشرکت تلفن بیاناتی فرمودند که واقعا تمام مردم اظهار خوشوقتی کردند و بنده هم تلفن کردند که این صدا از مجلس سنا برخاست در صورتی که بنده هم چند جلسه قبل راجع بتلفن چیزی گفته بودم ولی روزنامه ها یک گله چیزی نویشتند تفسیر خود بنده هم هست برای اینکه بنده آنها را ندانم به

روزنامه ها ولی آقای روحی مطالبی آنجا فرمودند بنده نمی دانم کسی در آن مجلس با ایشان توصیه کرده بود که بروید شما دفاع بکنید و از آقای روحی که واقعا یک مرد باهرف و با شخصیتی هستند چیزی نمیدانست که از یک شرکت غاصب اینطور پیشبانی بکنند (یکی از نمایندگان - غاصب) واقعا غاصب برای اینکه این شرکت سه میلیون سرمایه داشته ۲۲ میلیون کلاه برداشته است مطابق قانون تجارت کسی نمی تواند بیش از سرمایه خودش قرض بکند ، ۱۲ میلیون از بانک ملی ۱۲ میلیون از مردم کلاه برداشته است (نایب رئیس - آقای اسلامی وقت شما تمام شد) و پول هیچکس را پس نمی دهد بنده برخلاف آنچه که آقای روحی فرمودند اگر آقایان فرصت بدهند اسناد مدارکی می آورم که برده ها را بالا میزنم (زنک رئیس)

نایب رئیس - آقای اسلامی بشما تذکر میدهم .

اسلامی - و این شرکت تلفن را معرفی می کنم آقایان یک روز نیساعت بمن وقت بدهید بنده تمام اسناد و مدارک را می آورم که آقایان ملاحظه بفرمائید چه دزدیهای شده است (زنک متذکر نیست)

نایب رئیس - آقای اسلامی هر چه در مجلس حاضر نیستند آئین نامه را اجرا بکنند (صحيح است) آقای برومند بفرمائید .

بروهند - اکنون که دولت انگلیس ناچاراً قضیه نطق ما را بشورای امنیت کشانیده و دیشب نیم ساعت بمداز نصف شب بوقت تهران نشست وزیر محبوب ما جناب آقای دکتر مصدق طی بیانات مفصلی ابتدا با دلایل متقن و محکم شورای امنیت را صالح برای رسیدگی بوضع نظام ایران ندانستند و سپس شرح احتجاجات و دستگیری ها و دخالت های ناروای شرکت سابق نطق را در کلبه شتون مملکت ما با اطلاع شورا رساندند بنا بوظیفه نمایندگی ملت غارت شده و ستمکشیده و مظلوم ایران لازم میدانم اعضاء شورای امنیت را که هر یک خود را نماینده دولت و ملت متدین و آزادیخواهی می دانند مخاطب قرار داده بگویم که متوجه مقام و مرتعیت و حیثیت شورای امنیت و سازمان ملل متحد باشید و این نکته را در نظر داشته باشند که سازمان تشکیلات وابسته بآن از چه لحاظ و با چه شرایطی بوجود آمده و چه وظائف سنگینی را بعهده دارد سازمان ملل متحد و شورای امنیت خون بهای چندین میلیون جوانان و افراد متدنی است که از کشورهای مختلفه در میناهای جنگ برای جلوگیری از زور و تمدنی کشته شدند پس از ۶ سال بیماریان مردم غیر نظامی و ویران کردن شهرها و از بهن بردن آنتار تمدن بشری منشور ملل تنظیم شد و بالتبجیه سازمان ملل متحد و

شورای امنیت بوجود آمد آری این سازمانهای بین المللی بوجود آمدند که از زور گزینی و تمدنی هر دو انی است بدینگری مناسبت کنند بوجود آمد برای حفظ حقوق ملل کوچک و ضعیف در مقابل دولت های استعمار طلب سازمان ملل متحد مخصوصاً شورای امنیت باید بدانند که تنها مرجع و مقامی که ممکن است از تشنجات فعلی دنیا بکاهد و اختلافات موجوده را برطرف و از وقوع جنگ سوم جلوگیری کند همین سازمانهای بین المللی است اما در چه صورت در صورتی که در قضاوت و رسیدگی به اختلافات مرجوعه از راه حق و انصاف منصرف نشده و با کمال بی نظرمی اظهار نظر کنند زیرا در قریب این صورت آبرو و حیثیت خود را از دست میدهند و اعتماد و اطمینان ملل مخصوصاً ملتهای کوچک و ضعیف نسبت به تشکیلات سلب میشود دول بزرگ هم نسبت بآن بی اهنثانی خواهند کرد .

رفته رفته خود سری شروع و خیال تجاوز بکشورهای کوچک و استعمار طلبی در مغز بعضی رجال قوت گرفته و بالتبجیه دنیا را در خاک و خون خواهند کشانید کما اینکه برخلاف تمام قوانین و مقررات بین المللی بعضی از رجال انگلستان عقیده دارند برای تصرف نفت ما و غصب حق مسلم ملت معزوم و نجیب ایران باید بزور و قوه قهریه متوسل شد واقعا چه بی انصاف مردمی هستند زیرا هنگامی که آلمان هتلمری تمام دنیا را در رعب و وحشت انداخته بود و ارتش جرار آن از طرفی تمام اروپای غربی را در سلطه و تصرف خود در آورده بود و از طرف دیگر تایتست استالینک را رانده و قفقاز را از روسیه جدا میساختند و مارشال دمل شمال آفریقا را زیر توب و تانکهای سنگین خود میمالید از سوی دیگر نشون زاین خاور دور را در چنگ گرفته بطرف آسیای مرکزی سرازیر می شد موقع زمامداری این آقایان بود و چون بهمه چیزها احتیاج داشتند واهم با کمال خلوص نیت و برای اینکه می گفتند به خاطر آزادی و برای حفظ آزادی بشر می جنگیم هستی خود را از خواربار و راه آهن و اسلحه و هر چه دیگر که داشتیم در طبق اخلاص گذاشته تقدیم متفقین معترم کردیم آری هر چه داشتیم دادیم برای اینکه وعده آزادی بدینا وما میدادند - در حالی که مردم فقیر این مملکت برای لقمه نانی جان میدادند تمام خواربار و غلات ما را عمال انگلیس مانند کننل ربریت و امثالہ جمع آوری کرده و بمیدان های جنگ فرستادند و ما سوختیم و ساختیم و دم نزدیک زبیرا سران دول بزرگ اعلامیه تهران را که در آن استقلال و تمامیت خاک ما و آزادی ما را تضمین کرده بود اعضاء کردند هانه ملت مظلوم ایران را زیر بار چنگ خورد

نایب رئیس - آقای اسلامی بشما تذکر میدهم .

اسلامی - و این شرکت تلفن را معرفی می کنم آقایان یک روز نیساعت بمن وقت بدهید بنده تمام اسناد و مدارک را می آورم که آقایان ملاحظه بفرمائید چه دزدیهای شده است (زنک متذکر نیست)

نایب رئیس - آقای برومند چند دقیقه از وقتتان را داده اید به آقای اسلامی . برومند - سه دقیقه . نایب رئیس - آقای اسلامی سه دقیقه دیگر شما وقت دارید بفرمائید

گردند و بآن لقب با بیروزی دادند با میزون ها استعجاب ما حواج خود را بر آوردند و گفتند در معرض بشما اطلاع خواهیم داد اکنون ۷ سال از پایان جنگ میگذرد علاوه بر اینکه اطلاعات ما را ندادند کرایه راه آهن ما را که با خون جگر ساخته بودیم در دوزخمان چنگ بکلی فرسوده و از بین رفت ندادند و یکی از هزاران وعده خود را وفا نکردند حالا که گازویلی بیخون ملت رسیده است و میگوید ظلم وجود پس است اجحاف و تمدنی کافی است پنجاه سال ثروت گرانبهای ما را به تمن بخش برده اید اکنون طبق منشور ملل متحد و سایر قوانین بین المللی میخواهیم از حق حاکمیت خود استفاده و استقلال اقتصادی و سیاسی خود را حفظ کنیم صنعت نفت خود را بدست بگیریم و از هوای آن باین قرضهومی و روزگار پریشانی که ایران مارا بیرنگاه نیستی سوق میدهد سرور سامانی دهیم آیا کمال بی انصافی نیست که آقای این وزیر خارجه آرزو و معاون و لیدر حزب محافظه کار انگلستان بگوید حل قضیه نفت ایران دو راه بیشتر ندارد یا باید از آن صرف نظر کنیم یا باید با چنگ تصرف کنیم من بنام یکی از نمایندگان ملت ایران با آقای این می گویم راه اول را باید ببیناید یعنی از نفت ایران به طریقی که سابق میبردید سرفتنظر فرمائید مگر مانند یک مشتری و خریدار هادی مقدار نفت مورد احتیاج انگلستان را خریداری کرده و پول آنرا با کمال ادب مرحمت فرمائید زیرا دنیا بشما اجازه جنگ ندیده و بیداری ملت ایران هم مانع از آن است که قراردادی مانند قرارداد ۱۹۳۳ و یا قرار داد الحاقی اخیر بدولت ایران تعمیم فرمایند نمایندگان محترم شورای ملی امنیت همانطوری که دکتر مصدق به اطلاع شما رساندند شرکت سابق نفت در ظرف پنجاه سال در مقابل هزاران میلیون لیره که خود استفاده کرده است فقط در حدود یکصد و ده میلیون لیره بایران داده است و کاش این مملکت را بجای خود می گذاشتند تا افلا این مبلغ ناچیز صرف کارهای عمرانی و انتظامی میشد تا سافانه طبق دلایل مشهود و اسناد و مدارک عهده مخصوصاً اتهاماتی که اخیراً بدست آمده و با اطلاع شما رساننده یا می رسانند شرکت سابق در کلبه شتون کشور ما اعم اقتصادی و سیاسی دخالت های ناروا داشته و نگذاشته است در مدت استیلای خود کوچکترین عمل مفیدی انجام شود این کمیانی هم نظیر کمیانی بود که در هندوستان تشکیلی داده و آن سرزمین وسیع و پر پرکت را که امروز بدو دولت و کشور بزرگ تقسیم

نایب رئیس - آقای اسلامی بشما تذکر میدهم .

اسلامی - و این شرکت تلفن را معرفی می کنم آقایان یک روز نیساعت بمن وقت بدهید بنده تمام اسناد و مدارک را می آورم که آقایان ملاحظه بفرمائید چه دزدیهای شده است (زنک متذکر نیست)

نایب رئیس - آقای برومند چند دقیقه از وقتتان را داده اید به آقای اسلامی . برومند - سه دقیقه . نایب رئیس - آقای اسلامی سه دقیقه دیگر شما وقت دارید بفرمائید

شهادت مستمره خوش ساخته خوشبختانه ایران از لحاظ موقعیت جغرافیائی وجود حریف زورمندی در مقابل رسماً بصورت مستمره در آورده خلاصه شورای امنیت باید متوجه باشد که آنچه هیئت نمایندگان ایران مخصوصاً جناب آقای دکتر مصدق نسبت وزیر محبوب ایران می گویند دزد دل و مکنونات قلبی فرد فرد ایرانیان است زیرا دکت مصدق نسبت وزیر است مورد اعتماد کامل مجلسین ایران و کلیه افراد ایرانی اعم از مرد وزن و کوچک و بزرگ که برای احقاق حقوق از دست رفته ایران مردانه و با کمال شجاعت قیام کرده است و هوداره از طرف ملت یشتیبانی و حمایت شده است کاش صد یک ابراز احساسات بی شایه ملت ایران در موضوع نفت نسبت بد کتر مصدق شده است برض شورای امنیت میرسد کاش روزی که در چرخه هفته پیش من در اصفهان راجع نفت و اقدامات دکت مصدق و مجلسین صحبت میکردم و با روزی که آقای مکی باصفهان آمدند و در دو سه جلسه سخنرانی کردند نمایندگان شورای امنیت بودند و میدیدند که بی اغراق اکثر مردم اصفهان ساعت های متوالی در مدرسه سلطانی و خیابان چهارباغ جمع شده اند و نسبت به دکت مصدق و سایر خدمتگزاران خود چگونه ابراز احساسات میکردند و کاش این هم در آن روزها در اصفهان بود و نظریات و احساسات مردم را نسبت بسیاست استعماری و عملیات ظالمانه هر کت سابق نفت مشاهده میکرد و دیگر خواب آشفته برای نفت ایران و ایرانیان نمیدید. خلاصه ملت ایران چشم بصیرت گشوده و چشم عقل فرا داشته و انتظار احقاق حقوق از دست رفته خود و رای عادلانه شورای امنیت را مبنی بر عدم صلاحیت شورا در رسیدگی به موضوع نفت ایران را دارد و امید است همانطوریکه همه جهانیان انتظار دارند نمایندگان معترم شورای امنیت هم تحت تأثیر هیچگونه عاملی قرار نگیرند و بتقاضای حق بیست میلیون ایرانی ترتیب اثر داده از راه و رسم عدالت و حق پروری معرفی نشوند. در اینجا لازم میدانم از کلیه دول و مللی که در قضیه نفت با ما همدردی و کومک کرده اند صمیمانه تشکر کنم. دوسه موضوع دیگر هم بود که میخواستم برض مجلس شورای ملی برسانم یکی راجع قضیه انفجار مهمات فارس بود چنانچه آقایان اطلاع دارند الان در حدود چهار پنج ماه است که سر لشکر متصدی و عده ای از افسران فارس توقیف هستند با تمام این تمهید و با غفلتی نموده اند بنده در این مورد چون قبلاً توضیحی داده نشده بود ساکت ماندم.

نایب رئیس - وقت شما تمام شد **بروئند** - خلاصه قضیه تحقیق شده است و معلوم شده است آقایان هیچ تصمیمی نداشته اند و هنوز توقیف هستند استدعایم این است که آقای معاون وزارت جنگ در این مورد اقدامی بفرمایند

نایب رئیس - آقای ایری شکار **ابری شکار** - در جلسه قبلی عرض کردم بنده در مجلس مطالبی را که مربوط به بخوزستان عرض میکنم این را از حقوق تمام مردم بخوزستان باید فرض کرد زیرا که بدستور موکلینم عرض میکنم دیشب چندین نفر و تلگراف از خوزستان داشتم البته اینها لازم است که هم برای اطلاع آنها هم برای اطلاع مجلس هم سایر ملت ایران گفته شود در خوزستان دیشب از سر شام تا صبح بدون ریب و ریا مردم در مساجد احیاء گرفته اند تمام مقصودشان البته دعای گونی بذات اقدس اهل حضرت همایونی بوده است و پیشرفت آقای دکتر مصدق در امر نفت که فوغائی در دنیا برآه انداخته البته تصدیق می فرمائید صحبت نفت فعلاً یک چیزی است که مورد نظر دنیا است و باید گفت این هروس در خوزستان نشسته است ولی وضعیت خوزستان امروز طوری است که آقایانی که در خوزستان بوده اند میداندند از چه قرار است بنده می خواهم عرض کنم که از نظر اهمیت موضوع امروز از برای اهمیت بخوزستان نگاه کند و او را چشم و چراغ ایران بداند یعنی حفظ تمام وضعیت خوزستان بر همه مالزم است (صحیح است) بعضی ها از من سؤال میکنند که آقای مکی چرا بخوزستان مراجعت نمی کنند از خودشان سؤال کردم فرمودند من کارم تمام شده البته بنده از طرف اهالی خوزستان از ایشان و همکارانشان اظهار امتنان میکنم موضوع دیگر این است که اشخاصی بین تلفون و تلگراف کرده اند و می گویند ما نمی فهمیم این شکایات هائی که از ما روی این نفت بشورای امنیت میشود آیا شورای امنیت بفکر ما هست یا نه؟ چهل سال است جوانان ما مرده اند زیر بارش کت نفت زیر خط راه آهن زیر گزاف و زلفت و ان سخت ترین ساعات را از حیث اقتصادی داریم زندگانی می کنیم و با کمال خوشروئی و حسن نیت چون میدانیم که این فشار اقتصادی در اثر آن رقابت شدید با شرکت سابق نفت است ما اگر تا هر مدتی طول بکشد تا مل می کنیم و به برادران ایرانی خیر میدهم که مبادا از طرف ما در اضطراب و وحشت باشند و ما بقدری که تا کنون تحمل کس کرده ایم چندین برابر حاضریم باز تحمل کنیم و انتظار موفقیت دولت و هیئت اعزامی به امریکا را داریم که انشاء الله با موفقیت مراجعت کنند و ضمناً به من قسم دادند که

بنده در مجلس از پشت این تریبون بگویم و مهم قسم میدهم به غیرین جراب و نایبند زادیو اینها را بگویند که مردم ندانند منعکس شود بنده در جلسه گذشته عرض کردم که این نقطه خوزستان **نایب رئیس** - آقای ایری شکار تامل بفرمائید اکثریت نیست (پس از چند دقیقه اکثریت حاصل شد) **نایب رئیس** - بفرمائید **ابری شکار** - در جلسه قبل اگر آقایان بخاطر دارند عرض سکرم که اگر نفع ایران نبود دو جنگ جهانی را اروپا فاتح نمیشد و امروز نقشه اروپا و جغرافیای اروپا طور دیگری بود خوزستانها بین قسم دادند که از این تهران این پیام را به شورای امنیت بفرستم و عرض کنم آقایان شما که در شورای امنیت هستید بدانید که اگر اینکار بخواهد سر و صورتی پیدا کند و با وارد مذاکره بشوید میدانید اهالی ایران مخصوصاً خوزستانها با شکم گرسنه زیر بار نمیروند.

نایب رئیس - آقای ایری شکار اکثریت نیست قدری تامل بفرمائید (پس از لحظه اکثریت حاصل شد) **ابری شکار** - من اگر دسترسی بتلگراف داشتم همین بیانات اهالی خوزستان را برای شورای امنیت میرسانم و بوسیله نمایندگان ایران این عباراتی را که گفته شد تلگراف می کردم که در دنیا منعکس بشود مسلماً میدانم مؤثر واقع میشود متأسفانه دسترسی ندارم امیدوارم بوسیله رادیو این آه مردم بگوش شورای امنیت برسد و بیاد بیاورند که شورای امنیت که ما را اسم گذاردند بل پیروزی و اگر نقطه ایران نبود امروز شورای امنیت در جهان وجود نداشت (صحیح است) در اینصورت من از خدا خواهانم و از این مردان بزرگی که از فضلا و دانشمندان بزرگ دنیا در شورای امنیت مجتمعت امیدوارم که عده ای من بگوش آنها برسد و بدانند که از طرف ۲ میلیون مردم گرسنه خوزستانی (کشاورز صدها از طرف ۲۰ میلیون ایرانی) که اینها نماینده ۱۸ میلیون دیگر اهالی ایران هستند آه و ناله می کنند و انتظار دارند به پیوند آبا و اجداد و فریاد اینها به ظلم و ستمی که با آنها شده چه جور رسیدگی می کنند؟ اگر تا هر مدتی طول بکشد تا مل می کنیم و به برادران ایرانی خیر میدهم که مبادا از طرف ما در اضطراب و وحشت باشند و ما بقدری که تا کنون تحمل کس کرده ایم چندین برابر حاضریم باز تحمل کنیم و انتظار موفقیت دولت و هیئت اعزامی به امریکا را داریم که انشاء الله با موفقیت مراجعت کنند و ضمناً به من قسم دادند که

جناب آقای معین دادام بعضی از عرضم را می گذارم برای بدست آوردن مرض می کنم و استدعایم می کنم از جناب آقای کاشانی کفیل نخست وزیر و وزیر امور خارجه که بر حسب استندهای اهالی خوزستان تمام این وعده ها می که برای اصلاحات آنها داده شده است و به انتظار دارند اول بولی که بدست بیاید بخوزستان اختصاص داده شود آنان مردم منتظاری ندارند که فردا صبح بولی و اعتباری برای اصلاحات خوزستان برود

نایب رئیس - آقای ایری شکار اگر وقت خودتان را بکسر دادید دیگر وقتش برای خود آقا باقی نمی ماند

ابری شکار - اطاعت می کنم امیدوارم اولین بولی که برسد صرف اصلاحات خوزستان بشود (صحیح است احسنت)

نایب رئیس - آقای معین **معین** - بنده باتشکر از جناب آقای ایری شکار دوتا یادآوری مختصر دارم و آن این است که اخیراً همشهریها و اهالی معترم فارس به بنده یاد آور شده که صحیح است که ما انجام وظیفه ملی مان را که می کنیم حاجت بتذکر و یادآوری نیست وظیفه است باید انجام بدهیم ولی خوب است که منعکس شده باشد و گفته شده باشد که اهالی فارس در استیغای حقوق ملی و در یشتیبانی از دولت آقای دکتر مصدق در قضیه نفت حق مطلب را ادا کردند (صحیح است) بنده "باین جهت با متحصران ملت ایران میرسانم کدر تمام موارد همشهریهای ما و مردم فارس حق معنی را ادا کردند و آنچه که لازمه این کار بوده است انجام داده اند (صحیح است) و از خداوند توفیق همکیشان را خواستارم قسمت دوم در جلسه گذشته که پیش از تعطیل اخیر بود و قانون نظام وظیفه مطرح بود اینجا مذاکره ای شد و پیشنه های شد که آقای معاون وزارت جنگ در نتیجه آن قانون را پس گرفته بنده بدست معترض شدم که اهل حضرت همایون شاهنشاهی متحضر شدند از نظر فکر نمایندگان و از وضعیت مجلس و از اینکه این کاری که در دستور بوده و اقدام شده بسیار کار مفیدی بوده این حسن نیت مجلس را خودشان جامعه ملی پوشانده اند اولاً اینجا وظیفه خود می دانم که از این توجه و بینداری ایشان تشکر کنم (صحیح است) که در دوره از اشخاصی که وظیفه را بجهانی انجام ندادند بودند و لکن در موارد متعدد همه ملت ایران اول با شکم بکند و اول استرهای خاطر ملت ایران را بدست بیاورد (صحیح است) والا تا مردم راضی نباشند و این ملت راضی نباشد نفتی از آبادان صادر نخواهد شد بنده چون پنج دقیقه از وقت خودم را به

فرازدان آن مهرا گذار می شود بنظر مجلس شورای ملی و بحث خواهد شد چون اینطور احساس کردم کدریس گرفتن لایحه جریان خاصی نبوده و نظر آقای معاون وزارت جنگ این بوده است که فکر کرده اند که شاید مجال بحث نیست بنده وظیفه دار بودم کاز این امری که پیش آمده که خود اهل حضرت همایونی نیت نمایندگان را اجرا فرمودند اینجا تشکر کنم (صحیح است - احسنت)

(۳) تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت جنگ

نایب رئیس - با اجازه آقایان وارد دستور می شوم آقای معاون وزارت جنگ **معاون وزارت جنگ** دسر لشکر و توفیق در نتیجه مذاکراتی که در جلسه اخیر مجلس شورای ملی بعمل آمد اینطور نتیجه گرفته شد که لایحه تقدیمی در مورد بخشودگی جرائم غائبین و فراریان از خدمت نظام وظیفه آنطوری که باید نظریات آقایان معترم را تأمین نمی نماید و بهمین علت مسترد گردید و در جلسه ای که بعداً بامر ریاست مجلس شورای ملی و با حضور اعضاء کمیسیون نظام و رئیس اداره نظام وظیفه تشکیل گردید مجدداً مورد بررسی قرار گرفت و اینک بشرح زیر قرائت و تقدیم مقام ریاست می کنم

ماده واحده - کلیه جرائم قانونی که از لحاظ غیبت و فرار از خدمت تا تاریخ اول آبانماه ۱۳۳۰ بشمولین نظام وظیفه تعلق می گرفته با رعایت تبصره های ذیل بخشوده می شود

تبصره ۱ - غائبین و فراریان طبقانی که طبق فرمان همایونی با استناد ماده ۲۶ قانون اصلاحی نظام وظیفه مدوب اسفندماه ۱۳۲۷ معاف میشوند احتیاجی براسامه به مناطق و حوزوها برای روشن شدن وضعیت خود نخواهند داشت

تبصره ۲ - غائبین طبقانی که بشرح تبصره بالا (ذکر نایب رئیس)

نایب رئیس - آقای معاون وزارت جنگ قانون در اینجا خوانده می شود و احتیاجی ندارد بخوانید شما تقدیم بفرمائید بعد خوانده می شود

معاون وزارت جنگ - بسیار خوب پس بنده چند کلمه اضافه می کنم و آن این است بطوری که آقایان معترم استحضار دارند با استناد ماده ۲۶ قانون ۱۳۲۷ بفرمان اهل حضرت همایون شاهنشاهی فعلاً در دوره از حضور بخدتم نظام وظیفه معاف گردیدند و تعیین تکلیف غائبین و فراریان هم ضمن لایحه تقدیمی در نظر گرفته شده و متوسط نظر نمایندگان معترم خواهد بود در خانه باید برض برسانم همانطور که منظور نظر و هدف اصلی آقایان معترم جز اصلاح امور و تأمین رفاه

و آسایش مردم این کشور نیست و وزارت - تک به پیروی از نظریات اهل حضرت همایون شاهنشاهی بیتی جز اجرای این نیت مقدس ضمن تأمین احتیاجات ارتش که ضمن استقلال ایران و همعهدار امنیت و آزادی کشور است ندارد بنا بر این از آقایان نمایندگان معترم استدعا دارم برای اجتناب از طرح و تصویب عجلولانه قانونی که عموم اثرات کشور به آن جلافتند و پیشاندر گونه نظریاتی که در مورد این لایحه دارند جا دارد قبلاً با اعضاء کمیسیون نظام و خود من مورد بحث قرار دهند تا در موقع طرح لایحه با شکالاتی واجبه شده تا هر چه زودتر این لایحه که وضعیت عده کثیری از هم میهنان ما را روشن نموده و آنها را از پلانتکیفی و سرگردانی نجات میدهد مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار بدهند (صحیح است)

ملک مهدنی - همه به ارتش علاقه دارند و بسیار کار خوبی است نظر مجلس تأمین هد و آقای معاون وزارت جنگ از نظر مجلس این لایحه را آورده اند

آشتیانی زاده - جناب آقای نایب رئیس يك سؤالی است از آقای وزیر دادگستری راجع به دادستان کل کردهام اجازه بفرمائید عرض کنم (سالار بهزادی - آقا دادگستری وزیر ندارد) کفیل که دارد (سالار بهزادی - کفیل هم هر روز درب اطاق خودش را میبندد و می گوید که کمیسیون دارند کسی را راه نمیدهند)

(۴) بیانات آقای شوشتری راجع بطرح بودجه ۱۳۳۰ مجلس شورای ملی و اعلام دستور جلسه آینده بوسیله آقای نایب رئیس

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم یا تشکر از اعضاء معترم کمیسیون محاسبات جنابان آقایان : حائری زاده ارزلان - صفوی و آقای شکرانی که مریض بودند و حالام مریض هستند و خانها انشاء الله هافیشان بدهد (انشاء الله) و آقای تفتی - الاسلامی چون اقتضای خدمت گذاری آقایان خواستم عرض کنم که کمیسیون محاسبات عمل خودشان را که تفریق بودجه از سال ۱۳۲۱ و ۱۳۲۷ باشد تمام کرده و چاپ شده از لحاظ معترم آقایان نمایندگان میگذرد البته بایستی تصویب بشود و این کار تمام بشود دیگر این که بودجه سال ۱۳۳۰ مجلس شورای ملی که آنروز هم عرض کردم بایستی مقدم بر بودجه مملکتی باشد آنها با حسن نیت و با توجه تمام و بسا

دست در کلیه ارقام جزء به جزء رسیدگی شده در مبلغ چهار میلیون و هفتصد و پنجاه هزار و سی و شش تومان تمام شده که بقصد بنده دیگر جای هیچگونه حرفی برایش باقی نمانده است برای اینکه قبل از بودجه دولت که فردا با جلسه بعد تقدیم مجلس می شود از مقام معترم ریاست استدعا دارم که این فورمول را مطرح فرمایند و قرار بدهند که چه این لغتی که عرض کردم مصطلح است این را الگو قرار بدهند و الا این بودجه مجلس را مطرح بکنند

نایب رئیس - راجع به بودجه مجلس تا بلو هم زده شده و بودجه مجلس جو دستور هست با اجازه آقایان در جلسه دیگر اول لایحه تصدیح حکومت نظامی در خوزستان طرح شود و بعد انتخاب نریمان بوزارت دارائی بکنفر کار پرداز بلک کار پرداز ، چون بواسطه انتصاب آقای کسر دارم و چون کارهای داخلی مجلس نایب شده است انتخاب بکنفر کار پرداز هم انجام می شود بدهم بودجه ۱۳۳۰ مجلس شورای ملی مطرح خواهد شد

ابری شکار - لایحه حکومت نظامی است

صدر زاده - لایحه زندانبان سیاسی

مهدنی ارباب - لایحه برنامه ده ساله راه سازی (ذکر رئیس)

(۵) گزارش آقای مکی راجع بجزایر اقدامات خود بخوزستان و ترتیب خلق یاد نایب رئیس - يك نامه ای از هیئت مختلط رسیده است که قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد) ریاست معترم مجلس شورای ملی: در این موقع که جناب آقای حسین مکی هیئت مختلط تهران مراجعت نموده اند مایلند گزارش اقداماتی که اخیراً در خوزستان بعمل آمده تقدیم دارند خواهشمند است در جلسه ۳ شنبه ۲۴ و ۲۵ ۲۰۷۲۴ اجازه فرمایند گزارش خودشان را با متحصران نمایندگان معترم برسانند

رئیس هیئت مختلط - نجم **صدر زاده** - موافقم خیلی بجای است

نایب رئیس - آقای مکی بفرمائید **مکی** - بنده قبل از اینکه برض گزارش خودم مبادرت نمایم لازم می دانم از ابراز مهر و حسن ظن آقای آشتیانی زاده تشکر بکنم ضمناً برض مجلس برسانم که اگر عملی در خوزستان شده است این مربوط بشخص بنده نبوده بلکه مربوط بمجلس شورای ملی کمیسیون مختلط نفت و بالتبع

ملت ایران بوده است (صحیح است) و همچنین مجلس سنا که همه دست بدست هم داده اند و در زمان مبارزه حیاتی با یک دیگر صمیمانه همکاری و برادری و برابری کرده اند (صحیح است) و این راهم لازم می دانم عرض کنم که از مساهدتها و همکاری های مدام و حسن ظنی که مجلسین ایران و همچنین هیئت مختلط و نیز ملت هراتمند ایران در این مبارزه نشان داده است و واقفاً همکاران معترم تشکر می کنم زیرا اگر همکاری بعضی از آقایان نبود مسلماً این راه پیوسته نمیشد و در این موفقیتی که ملت ایران حاصل کرده است بقصد بنده هیچ کس بر هیچکس منتی ندارد هر کس وظیفه خودش را انجام داده است و همه برای مبارزه با نفوذ بیگانه متفق شده اند و من امیدوار هستم این اتحاد و اتفاقی که برای برانداختن نفوذ بیگانه در ایران ایجاد شده است هیچ وقت خداوند آنرا از ملت ایران نکند (احسنت) و ما را همیشه در مقابل بیگانگان این بیگانه هر کسی و هر یک از دول باشد حا کیت ملت ایران احترام بگذارد ما باو احترام می گذاریم و هر یک از کشورهای مجاور یا دول متخاصم بحق حا کیت ملت ایران احترام نگذارند همین مبارزه را با آنها خواهیم کرد (صحیح است) برای ما شرق و غرب و شمال و جنوب و این طرف بیگانه است (صحیح است) در این مبارزه ملت ایران نشان داد که در مقابل نفوذ بیگانه ایستادگی خواهد کرد و اما ایشان فرمودند که چرا بنده با امریکا نرفتم خیال می کنم سعادت من و ملت ایران در این بود و بقول معروف الخیر و فیما وقع که بنده باین مسافرت نروم و حقیقتاً جناب آقای دکتر مظنی شاهد هستند هیچ مانعی برای بنده وجود نداشت تنها کسی که از این جریان معانت کرد یعنی با رفتن بنده خودم بودم زیرا شاید امروز مصلحت نباشد حلق زدن را عرض کنم ولی اگر موضوع حل شده امیدوار هستم که این موضوع راهم برض آقایان برسانم و اگر نشد این دادداشت را نوشته ام و امیدوارم که بعد از مرگ منتشر بشود و مصلحت ایران در این بود که این هیئت نمایندگی از طرف هیئت مختلط نداشته باشد و باید کسانی بروند که معین شده باشند نه کسانی که انتخاب شده باشند البته آقایان طرز رفتن این چهار نفر را کم و بیش شنیده اند انتظاراتی صورت نگرفت بلکه معین شدند چون دو نفر از آقایان ستانورها نظر خاصی داشتند و می دانستند داوطلبی هست که می خواهد برود خودشان داوطلب نشدند بنا بر این یکی آقای دکتر متین دفتری بود و یکی

وزیران بدو قیام اجرا خواهد گذارد.

تبصره ۲- این قانون شامل کارگرانی که از تاریخ اول سال ۱۳۲۹ معلول شده و بیماری آنها ناشی از کار تشخیص داده شده و هزینه شرکت سهامی بیمه ایران در آسایشگاه تحت ممالجه بوده اند نیز خواهد بود.

ماده ۳- هدم آبدیه و تاخیر پرداخت یک درصد کور در ماده یک در هدم مقرر مستلزم پرداخت جریمه ای معادل دو برابر مبلغ اصل و در صورت تکرار معادل چهار برابر مبلغ اصل در هر مورد خواهد بود که بفتح صندوق تعاون و بیمه کارگران اخذ

محموب خواهد شد.

ماده ۴- وزارت کار مأمور اجرای

این قانون می باشد.

وزیر کار

امیر تیمور کلانی

دکتر محمد مصدق

نایب رئیس - کلیات لایحه مطرح

است (ماده ای از آقایان اجازه می خواستند)

آقایان پیشنهاد می نمایند و

نه رعایت می کنند این قانون طبع شده و

توزیع شده و تا بلووم دارد چرا این قدر

مبذرا میزنند. آقای فرهودی

فرهودی - این لایحه در همین این

سکه یکی از مظاهر نوع بروری و غیر خواهی

دولت حاضر است ولی بشنودند یک اعراض

بود از اصولی که ما در این مجلس قبول

کرده ایم این است که بنده در اجازت

می خواهم یک کفایتی را در امر وقت آن

عرض کنم ما روز اولی سکه باین مجلس

آمدیم یک اصولی را قبول کرده ایم سکه

در این دوره قوانین را بمقتضای آن اصل

تصویب بکنیم آن اصل اصل عدالت اجتماعی

بود برای این که در خطابه افتتاحیه مجلس

شورای ملی که اهل حضرت همایونی بیان

فرمودند اشاره بلزوم برقراری عدالت

اجتماعی فرمودند (در این دو قیام عده برای

مذاکره کافی نبود)

(۷- **ختم جلسه بعنوان تنفس**)

نایب رئیس - عده کافی نیست تا عمل

بفرمائید بنده حقیقتاً خیلی متأسف هستم

بعد از بازگشت روز تعطیل آقایان ده دقیقه

حاضر نیستند کارهایی را انجام بدهیم اول

وقت با حالا که خارج از دستور و برنامه

بوده پرویا گانه و تبلیغات بود حالا هم که

می خواهیم کار بکنیم کاری انجام نمیشود

با اجازه آقایان پنج دقیقه تنفس داده میشود

(**مجلس** یک ربع ساعت بظهر بعنوان

تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)

نایب رئیس مجلس شورای ملی -

نورالدین امامی